

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Οκτώβριος– Δεκέμβριος 2001

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

NOSILEFTIKI Volume 40
Issue 4
October – December 2001

QUARTERLY PUBLICATION OF THE HELLENIC
NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τριμηνιαίο Περιοδικό του Εθνικού Συνδέσμου
Διπλωματούχων Νοσηλευτών Ελλάδος

Τόμος 40 • Τεύχος 4 • Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2001

Περιεχόμενα

1. Οδηγίες για τους συγγραφείς 4
2. Άρθρο Σύνταξης 7
Α. Παπαδαντωνάκη

Ειδικό Άρθρο

1. Η γλώσσα των παιδιών: Ψυχαναλυτική προσέγγιση της
F. Dolto 8
N. Μόσχος

Ανασκοπήσεις

1. Ηπατίτιδα Β: Επιδημιολογία – Ανοσοπροφύλαξη 15
M. Νούλα, Ελ. Θεοδοσοπούλου - Ευθυμίου
2. Ο πολλαπλός ρόλος του ειδικευμένου νοσηλευτή
στη σκλήρυνση κατά πλάκας 21
Χ. Χρυσοβισάνου
3. Πρώτες βοήθειες και αγωγή υγείας 26
Γ. Βεσκούκη
4. Βιολογικοί ρυθμοί στο νοσηλευτικό επάγγελμα:
Η ενδογενής επίδραση της μελατονίνης 38
Δ. Παϊκοπούλου, Μ. Γέραλη

Ερευνητικές Εργασίες

1. Απόψεις νοσηλευτικού προσωπικού
για την ευθανασία 43
M. Πριάμη, Α. Μερκούρης, Ε. Αδαλή, Γ. Τουρούκη
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές: είναι έτοιμο
το νοσηλευτικό προσωπικό να προσαρμοστεί
στη νέα τεχνολογία; 51
Α. Μερκούρης, Β. Παπαγιαννάκη, Α. Ουζουνίδου
3. Μετεγχειρητικός πόνος στα παιδιά.
Αντιμετώπισή του από τους γονείς στο σπίτι 60
Β. Μάτζιου, Ε. Κυρίτση, Ε. Κτενάς
4. Συναισθηματική κατάσταση εφήβων και νέων
μετεφηβικής ηλικίας με ινσουλινοεξαρτώμενο
σακχαρώδη διαβήτη 67
M. Παπαδημητρίου, Α. Κουτρομπάνου, Π. Φίβη
5. Η αξία της πρακτικής άσκησης στην ολοκλήρωση
της εκπαίδευσης των νοσηλευτών 76
Φ. Μπαμπάτσικου, Ε. Γουλιά, Α. Νέστωρ, Χ. Μαρβάκη
Γ. Κατσάλου, Α. Ρέππα
6. Οδική συμπεριφορά μαθητών
τεχνικής εκπαίδευσης 81
Β. Μάτζιου, Η. Μπροκολάκη, Σ. Ζυγά
Ε. Πετροπούλου, Ε. Κτενάς
7. Απόψεις, τάσεις και εμπειρίες ατόμων
εξαρτημένων από ψυχοτρόπους ουσίες 89
Π. Ιορδάνου, Ε. Σιαμάγκα, Ε. Ευαγγέλου
M. Γιασεμή-Κανάκη, Κ. Κουλούρα
8. Μυοσκελετικές διαταραχές στο νοσηλευτικό
προσωπικό 97
Κ. Κακαβελάκης, Χ. Βαρδάκη, Κ. Ανυφαντή
9. Αντιλήψεις των γονέων για τη συμμετοχή τους
στη φροντίδα του παιδιού στο νοσοκομείο 106
Ε. Ευαγγέλου, Ε. Κυρίτση, Χ. Λεμονίδου, Ε. Αδάλη
Π. Ιορδάνου, Χ. Μπαρτσόκας

Αναλυτικές οδηγίες για τους συγγραφείς 118

NOSILEFTIKI

Quarterly Publication of the Hellenic National
Graduate Nurses Association

Volume 40 • Issue 4 • October – December 2001

Contents

1. Instructions to authors 4
2. Editorial 7
A. Papadantonaki

Special Article

1. The language of children: F. Dolto's
psychoanalytic approach 8
N. Moschos

Reviews

1. Hepatitis B: Epidemiology – immunoprotectionism 15
M. Noula, El. Theodosopoulou - Efthimiou
2. The role of the nurse specialist in
multiple sclerosis 21
C. Chrysovitsanou
3. First aid and health education 26
G. Veskouki
4. Biological rhythms in nursing staff: the endogenous
influence of melatonin 38
D. Paikopoulou, M. Gerali

Research Papers

1. Nursing personnel opinions
for euthanasia 43
M. Priami, A. Merkouris, E. Adali, G. Tourouki
2. Computers: are nurses ready
to adapt
the new technology? 51
A. Merkouris, V. Papagiannaki, A. Ouzounidou
3. Post-operative pain in children:
coping with it at home 60
V. Matziou, H. Kyritsi, Eft. Ktenas
4. Emotional condition amongst teenagers
and young adolescents suffering from insulin
dependent diabetes mellitus 67
M. Papadimitriou, A. Koutroubanou, P. Fivi
5. The value of clinical nursing practice in nursing
education which is needed 76
F. Babatsikou, I. Goulia, A. Nestor, C. Marvaki
G. Kotsalou, A. Reppa
6. Driving behavior among technical school students
in Greece 81
V. Matziou, H. Brokalaki, S. Zyga
E. Petropoulou, E. Ktenas
7. Perceptions, attitudes and trends of addicted persons
to psychoactive substances 89
P. Iordanou, E. Siamaga, H. Evagelou
M. Giasemi-Kanaki, K. Kouloura
8. Musculoskeletal complaints
in the nursing staff 97
K. Kakavelakis, C. Vardaki, K. Anyfanti
9. Perceptions of parents about their participation
in the care of hospitalized children 106
H. Evagelou, H. Kyritsi, C. Lemonidou, E. Adali
P. Iordanou, C. Bartsokas

Detailed instructions to authors 118

Τα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητα και τις απόψεις του Ε.Σ.Δ.Ν.Ε.

Η αξία της πρακτικής άσκησης στην ολοκλήρωση της εκπαίδευσης των νοσηλευτών

Φωτούλα Μπαμπάτσικου¹, Ειρήνη Γουλιά²,
Αθανασία Νέστωρ³, Χριστίνα Μαρβάκη³,
Γεωργία Κοτσάλου², Ασμίνα Ρέππα¹

1. Καθηγήτρια Εφαρμογών
Τμήμα Νοσηλευτικής Α', Τ.Ε.Ι. Αθηνών
 2. Επίκουρη Καθηγήτρια Νοσηλευτικής
Τμήμα Νοσηλευτικής Α', Τ.Ε.Ι. Αθηνών
 3. Δρ. Επίκουρη Καθηγήτρια Νοσηλευτικής
Τμήμα Νοσηλευτικής Α', Τ.Ε.Ι. Αθηνών
- Τμήμα Νοσηλευτικής Α', Τ.Ε.Ι. Αθηνών*

Περίληψη

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εκτιμηθεί η συμβολή της εξάμηνης πρακτικής άσκησης των φοιτητών της Νοσηλευτικής στην ολοκλήρωση της νοσηλευτικής εκπαίδευσης.

Υλικό – Μέθοδος: Το δείγμα μας αποτέλεσαν 196 φοιτητές, ηλικίας 22-30 ετών που ολοκλήρωσαν την εξάμηνη πρακτική άσκηση στο επάγγελμα σε νοσοκομεία σύμφωνα με το νέο πρόγραμμα της σχολής. Οι φοιτητές συμπλήρωσαν ανώνυμο ερωτηματολόγιο, το οποίο περιλάμβανε ατομικά στοιχεία και κλειστού τύπου ερωτήσεις για την εργασία τους στα διάφορα τμήματα. Η ανάλυση και η επεξεργασία των στοιχείων έγινε με το στατιστικό πακέτο S.P.S.S. και τη δοκιμασία χ^2 .

Αποτελέσματα: Σε ποσοστό 89,79% τους δόθηκε η ευκαιρία να νοσηλεύσουν ασθενείς με το σύστημα της εξατομικευμένης Νοσηλευτικής Φροντίδας (Ν.Φ.). Ποσοστό 75% απέκτησε δεξιότητες στην αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών, 92,34% στην αντιμετώπιση περιστατικών χειρουργείου, 80,10% στην αντιμετώπιση ασθενών στη Μονάδα Εμφραγμάτων, ενώ το ποσοστό στη Γενική Μ.Ε.Θ. ανέρχεται σε 87,75%. Ποσοστό 39,79% αντιμετώπισε προβλήματα στην άσκηση της Ν.Φ. σε θέματα ασηψίας και αντισηψίας. Αύξηση του χρόνου πρακτικής άσκησης προτείνουν σε ποσοστό 29,59% στα τμήματα επειγόντων περιστατικών, 25,51% στη Μονάδα Εμφραγμάτων και 14,79% στη Νοσηλευτική Διοίκηση.

Συμπεράσματα: Η εξάμηνη πρακτική άσκηση είναι α-

The value of clinical nursing practice in nursing education

Fotoula Babatsikou¹, Irene Goulia²,
Athanasia Nestor³, Christina Marvaki³,
Georgia Kotsalou², Asimina Reppa¹

1. Clinical Professor of Nursing
Nursing Department A', TEI of Athens
 2. Assistant Professor of Nursing
Nursing Department A', TEI of Athens
 3. PhD, Assistant Professor of Nursing
Nursing Department A', TEI of Athens
- Nursing Department A', TEI of Athens*

Abstract

Aim: The aim of the study was to assess the value of clinical nursing practice in nursing education.

Material—Method: The sample of the study consisted of 196 students of the Nursing Department of TEI of Athens, aged between 22 to 30 years, who completed their final 6-month clinical practice experience. The method used for data collection was the completion of an anonymous questionnaire, which included personal characteristics, some demographic data and close type questions concerning clinical nursing practice in a hospital setting. The statistical analysis was performed with the SPSS and the χ^2 test.

Results: The 89.79% of the students had the opportunity to offer individualized nursing care to patients. Nursing students had the opportunity to develop special skills proving care in emergency situation (75%), while practicing in operating theater (92.34%), in Coronary Intensive Care Units – CCU (80.10%) and in the general ICU (87.75%). The nursing students faced problems in practicing aseptic technique (39.79%). Students proposed a reassignment of time in their practice between emergency units (29.59%), coronary care unit (25.51%) and in nursing administration experience (14.79%).

Conclusions: Six months (one semester) hospital based clinical nursing practice is considered to be

παραίτητη στην ολοκλήρωση της νοσηλευτικής εκπαίδευσης. Απαιτείται αναδιανομή του χρόνου ανάμεσα στα διάφορα τμήματα. Αναδεικνύεται το πρόβλημα των ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων, αφού το ποσοστό που αντιμετώπισε προβλήματα στην ασηψία – αντισηψία είναι ιδιαίτερα υψηλό.

Λέξεις-κλειδιά:

πρακτική άσκηση, εξατομικευμένη νοσηλευτική φροντίδα, νοσηλευτική εκπαίδευση.

Υπεύθυνος Αλληλογραφίας:

Φωτούλα Μπαμπάτσικου
Κέας 80-82, 112 55 Αθήνα
Τηλ. 0102287725

necessary in the acquisition of professional skills and knowledge. However what is needed is a reassessment of the time spent in different departments and specialties, emphasis on practicing by using aseptic technique during the educational program.

Key words:

nursing practice, individualized nursing care, nursing education.

Corresponding Author:

Fotoula Babatsikou
80-82 Ceas Str., 112 55 Athens, Greece
Tel. 003 0102287725

Εισαγωγή

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα της Νοσηλευτικής αποβλέπουν στο να μεταδώσουν στους φοιτητές της Νοσηλευτικής την επιστήμη της φροντίδας, την τέχνη και το πνεύμα της. Το πρωτείο της φροντίδας πρέπει να είναι κεντρικό, να επικρατεί, να εμπνέει, να βηματοδοτεί και να διαποτίζει τη νοσηλευτική εκπαίδευση¹ εφόσον η φροντίδα κατά τον Leininger² θεωρείται ως η ουσία της Νοσηλευτικής.

Μεταξύ των αξιών της Νοσηλευτικής διακρίνονται ο σεβασμός προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η θυσία, η πίστη και η αγάπη που μπορούν να εμπνεύσουν τον νοσηλευτικό ηρωισμό³, τη φροντίδα με θαλπωρή⁴.

Η McFarlane⁵ σε αναφορά της στις ανθρώπινες αξίες – υπόβαθρο των νοσηλευτικών ενεργειών – υποστηρίζει ότι η Νοσηλευτική είναι μια «σχέση βοήθειας» με την έννοια της προσφοράς υπηρεσιών προς όλους.

Η εφαρμογή της Νοσηλευτικής Διεργασίας (Ν.Δ.), που φαίνεται να αποτελεί μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες της σύγχρονης κλινικής πρακτικής, ερμηνεύει την αποδοχή από τον νοσηλευτή της θεώρησης του δείκτη της φροντίδας ως αυτόνομου και ικανού να παίρνει αποφάσεις και να συμμετέχει ενεργά στον σχεδιασμό τους⁵⁻⁸.

Οι αξίες που αποτελούν το υπόβαθρο της Νοσηλευτικής Διεργασίας κατά την De la Guesta⁹ είναι οι εξής:

– Η χρησιμοποίηση της Νοσηλευτικής Διεργασίας μετατρέπει τον νοσηλευτή σε επαγγελματία με αυτονο-

μία και ανεξαρτησία στη δράση, και με τον ιατρό συνεργάτη.

– Η Νοσηλευτική μετατρέπεται σε διανοητική δραστηριότητα και ο νοσηλευτής σε δημιουργικά σκεπτόμενο άτομο.

– Η έμφαση τοποθετείται στις διανοητικές δεξιότητες με τον νοσηλευτή ενεργητικό αναζητητή πληροφοριών.

– Η εργασία είναι δυναμική και έχει ως επίκεντρο τον ασθενή.

– Ο νοσηλευτικός ρόλος επεκτείνεται προς τις συμπεριφερειολογικές και τις κοινωνικές επιστήμες.

– Ο νοσηλευτής εμπλέκεται στη φροντίδα του ασθενούς, ενώ ο ασθενής είναι ενεργητικός μέτοχος και

– Ο νοσηλευτής είναι ατομικά υπεύθυνος για τις ενέργειές του.

Είναι ερευνητικά τεκμηριωμένη η θετική σχέση μεταξύ ποιότητας νοσηλευτικής φροντίδας και ποιότητας περιβάλλοντος μάθησης¹⁰. Ποιοτικά δε καλή νοσηλευτική φροντίδα ορίζεται η εξατομικευμένη και ολιστική, αυτή που δίνεται με τη Νοσηλευτική Διεργασία¹⁰.

Η φροντίδα – εφαρμογή των γνώσεων στον φυσικό χώρο της νοσηλευτικής άσκησης – αποτελεί ένα κριτικό στοιχείο για την εκπαιδευτική διαδικασία¹¹.

Στον φυσικό χώρο της άσκησης της Νοσηλευτικής ο φοιτητής θα αναπτύξει τις νοσηλευτικές του δεξιότητες με την εφαρμογή της θεωρίας στην πράξη, καθώς και μια ποικιλία άλλων ικανοτήτων, όπως την ικανότη-

τα να εργάζεται ως μέλος ομάδας και επικοινωνίας, την ικανότητα λήψης αποφάσεων, και παράλληλα μπαίνει στη διαδικασία κοινωνικοποίησης¹¹⁻¹².

Κατά την Quinn¹¹ δε ο χώρος των υπηρεσιών υγείας στους οποίους παρέχονται φροντίδες υγείας είναι μεγάλης σπουδαιότητας για τη νοσηλευτική εκπαίδευση και αποτελεί τη ρεαλιστική της πλευρά σε αντίθεση με την ιδεαλιστική του εκπαιδευτικού ιδρύματος. Στον χώρο δε όπου ασκείται η Νοσηλευτική, όπως αυτό συμβαίνει και με άλλα εφαρμοσμένα επαγγέλματα, ο φοιτητής της Νοσηλευτικής μαθητεύει δίπλα σε έναν έμπειρο επαγγελματία¹². Η συνεισφορά δε των προϊσταμένων και λοιπών νοσηλευτών στον χώρο άσκησης της Νοσηλευτικής στους μελλοντικούς νοσηλευτές είναι σημαντική.

Με τα δεδομένα της πιο πάνω βιβλιογραφικής ανασκόπησης διατυπώνεται η θετική σχέση μεταξύ της θεωρίας και της άσκησης στη διαδικασία της νοσηλευτικής εκπαίδευσης, όταν δε αυτή επιτελείται μετά την ολοκλήρωση του θεωρητικού προγράμματος σπουδών, όταν δηλαδή ο φοιτητής έχει τη βασική θεωρητική γνώση για την άσκηση της Νοσηλευτικής, η πρακτική άσκηση στο επάγγελμα, όπως αυτή θεσμοθετήθηκε στην παράγρ. 1 του άρθρου 24 του Νόμου 1404/83, πιστεύεται ότι είναι ουσιαστικό μέρος του όλου εκπαιδευτικού προγράμματος. Η πρακτική άσκηση στο επάγγελμα για πρώτη φορά στη νοσηλευτική εκπαίδευση θεσμοθετήθηκε με τον Νόμο 1404/83 στο άρθρο 24, στο οποίο αναγράφεται ως διδακτικό έργο, και αποτέλεσε μια σύγχρονη καινοτομία.

Η πρακτική άσκηση των φοιτητών της Νοσηλευτικής των Τ.Ε.Ι. στο επάγγελμα αποτελεί ορόσημο στον εκπαιδευτικό θεσμό των Τ.Ε.Ι. αλλά και στη σύγχρονη εκπαίδευση. Αποτελεί δε ένα τμήμα των σπουδών όπου οι φοιτητές εκπαιδεύονται – ασκούνται σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.

Ο θεσμός αυτός αναλύεται στο Προεδρικό Διάταγμα 174/8514, με το επίκεντρο της φυσιογνωμίας και του ρόλου των Τ.Ε.Ι. ως Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων με κατεύθυνση την εφαρμογή των επιστημονικών γνώσεων και πορισμάτων. Με τον θεσμό της πρακτικής άσκησης γίνεται σύνδεση θεωρίας και πράξης.

Οι φοιτητές ασκούνται σε υπηρεσίες υγείας του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Στον χώρο της άσκησής τους παρακολουθούν συγκεκριμένο πρόγραμμα το οποίο διαμορφώνεται από το τμήμα και η εφαρμογή του εποπτεύεται / ελέγχεται από εκπαιδευτικό προσωπικό των Τ.Ε.Ι. και υποβοηθείται από στέλεχος της υ-

πηρεσίας υγείας όπου εφαρμόζεται το πρόγραμμα.

– Αμείβονται με αποδοχές υπαλλήλου μέσης εκπαίδευσης, χωρίς αυτό να είναι υποχρεωτικό στον δημόσιο φορέα.

– Αξιολογούνται για την επιτυχία ή μη της άσκησης από τον εποπτεύοντα καθηγητή και τα στελέχη της υπηρεσίας.

Η πρακτική άσκηση αποσκοπεί:

1. Στην ενημέρωση των ασκουμένων για τη λειτουργία των υπηρεσιών υγείας και την ενεργό συμμετοχή τους σε αυτήν.

2. Στον συσχετισμό των θεωρητικών και κλινικοεργαστηριακών γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών με τα προβλήματα των χώρων εφαρμογής τους.

3. Στην επαφή των τμημάτων Νοσηλευτικής των Τ.Ε.Ι. με τις υπηρεσίες υγείας και την αμφίδρομη σχέση μεταξύ τους. Η διάρκεια πρακτικής άσκησης ορίζεται σε 6 μήνες και πραγματοποιείται μετά το 7ο εξάμηνο σπουδών αφού ο φοιτητής έχει ολοκληρώσει τη θεωρητική και κλινικοεργαστηριακή εκπαίδευση και αποτελεί μαζί με την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας το 8ο εξάμηνο σπουδών.

Οι έξι μήνες πρακτικής άσκησης στο επάγγελμα κατανέμονται ως προς τη διάρκεια ως εξής (Πίνακας 1):

Πίνακας 1.

A. Κλινικές ειδικότητες (120 ημέρες)

1. Παθολογική	25 ημέρες
2. Καρδιολογική και Μονάδα Εμφραγμάτων	20 ημέρες
3. Χειρουργική	25 ημέρες
4. Γενική Μ.Ε.Θ.	20 ημέρες
5. Χειρουργείο	20 ημέρες
6. Επείγοντα	10 ημέρες

B. Διοίκηση (10 ημέρες)

1. Παθολογική	5 ημέρες
2. Χειρουργική	5 ημέρες

Σύνολο: 130 ημέρες

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση της συμβολής της εξάμηννης πρακτικής άσκησης που πραγματοποιείται στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών των φοιτητών της Νοσηλευτικής ως προς την ποιοτική και ποσοτική ολοκλήρωση της νοσηλευτικής τους εκπαίδευσης.

Υλικό – Μέθοδος

Το δείγμα μας αποτέλεσαν 196 φοιτητές, ηλικίας 22-30 ετών που ολοκλήρωσαν την εξάμηνη πρακτική άσκηση στο επάγγελμα σε νοσοκομεία της Αθήνας σύμφωνα με το νέο πρόγραμμα της σχολής, τα ακαδημαϊκά έτη 1999-2000 και 2000-2001. Οι φοιτητές συμπλήρωσαν ανώνυμο ερωτηματολόγιο, το οποίο περιλάμβανε ατομικά στοιχεία και κλειστού τύπου ερωτήσεις για την εργασία τους στα διάφορα τμήματα. Ελήφθησαν 196 ολοκληρωμένα ερωτηματολόγια παρουσία μελών της Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης που αποτελούσαν και την ερευνητική ομάδα. Η ανάλυση και η επεξεργασία των στοιχείων έγινε με το στατιστικό πακέτο SPSS και τη δοκιμασία χ^2 .

Αποτελέσματα

Από το σύνολο των 196 φοιτητών 182 ήταν γυναίκες και 14 άνδρες (Πίνακας 2). Σε ποσοστό 89,79% (176) τους δόθηκε η ευκαιρία να νοσηλεύσουν ασθενείς με το σύστημα της εξατομικευμένης Νοσηλευτικής Φροντίδας (Ν.Φ.). Ποσοστό 47,16% (83) πρόσφερε εξατομικευμένη Ν.Φ. καθημερινά και 52,84%

(93) περιστασιακά. Ποσοστό 75% (147) απέκτησε δεξιότητες στην αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών, 92,34% (181) στην αντιμετώπιση περιστατικών χειρουργείου, 80,10% (157) στην αντιμετώπιση ασθενών στη Μονάδα Εμφραγμάτων ενώ το ποσοστό στη Γενική Μ.Ε.Θ. ανέρχεται σε 87,75% (172). Ποσοστό 39,79% (78) αντιμετώπισε προβλήματα στη άσκηση της Ν.Φ. σε θέματα ασηψίας και αντισηψίας, από το ποσοστό αυτό το 30,76% (24) αφορούσε την ασηψία, 34,62% (27) τη συνεργασία με το προσωπικό, 14,11% (11) την τεχνική και 20,52% (16) την τεχνολογία. Υψηλό παρουσιάζεται το ποσοστό 52,55% (103) που αναφέρουν ότι δεν απέκτησαν εμπειρία σε θέματα Νοσηλευτικής Διοίκησης. Αύξηση του χρόνου πρακτικής άσκησης προτείνουν σε ποσοστό 29,59% (58) στα τμήματα επειγόντων περιστατικών, 25,51% (50) στη Μονάδα Εμφραγμάτων και 14,79% (29) στη Νοσηλευτική Διοίκηση.

Συζήτηση

Η πρακτική άσκηση μαζί με τη θεωρητική και κλινικοεργαστηριακή εκπαίδευση αποτελούν τις τρεις εκπαιδευτικές διαδικασίες της νοσηλευτικής εκπαίδευ-

Πίνακας 2.

Κατανομή κατά φύλο, δεξιότητες που απέκτησαν, προβλήματα που αντιμετώπισαν και δυνατότητα εξατομικευμένης Νοσηλευτικής Φροντίδας

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	N	%
Δείγμα	196	100
1. Φύλο		
Ανδρες	14	7,15
Γυναίκες	182	92,85
2. Δεξιότητες που απέκτησαν		
Επείγοντα	147	75
Χειρουργείο	181	92,34
Μονάδα Εμφραγμάτων	157	80,10
Γενική Μ.Ε.Θ.	172	87,75
3. Προβλήματα στην άσκηση Ν.Φ.	78	39,79
Τεχνική	11	14,11
Τεχνολογία	16	20,52
Συνεργασία με το προσωπικό	27	34,62
Ασηψία – αντισηψία	24	30,76
4. Εξατομικευμένη Ν.Φ.	176	89,79
Καθημερινά	83	47,16
Περιστασιακά	93	52,84

σης στα Ανώτατα Τεχνολογικά Ιδρύματα.

Ο φοιτητής κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης αναθεωρεί, αναπροσαρμόζει, διορθώνει, συμπληρώνει και ολοκληρώνει θεωρητικά και πρακτικά αντικείμενα, αποκτώντας ταυτόχρονα δεξιότητες σε εξειδικευμένα αντικείμενα ενώ παράλληλα προσαρμόζεται στις εργασιακές συνθήκες (άγχους, ωραρίου, κούρασης, φόβου, θυμού αλλά και γοητείας, προσφοράς, αναγνώρισης και δημιουργικότητας) και παρέχει στον ασθενή νοσηλεία με άμεση ανατροφοδότηση της θεωρητικής και κλινικοεργαστηριακής εκπαίδευσης.

Οι φοιτητές κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης απέκτησαν δεξιότητες και εμπειρία σε ιδιαίτερα σημαντικούς τομείς της Νοσηλευτικής, όπως είναι οι Μ.Ε.Θ., τα Επείγοντα περιστατικά αλλά και η εξατομικευμένη Νοσηλευτική Φροντίδα.

Τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας συμφωνούν με άλλη εργασία μας τόσο ως προς την αναγκαιότητα της πρακτικής άσκησης όσο για την ιδιαίτερα σημαντική συμβολή της στην ολοκλήρωση των σπουδών στη Νοσηλευτική¹⁵. Πρέπει να επισημανθεί ότι δεν βρέθηκαν άλλες εργασίες με το ίδιο θέμα, ώστε να μπορέσουμε να συγκρίνουμε τα αποτελέσματα.

Ταυτόχρονα αναδείχθηκαν και προβλήματα στη νοσηλευτική φροντίδα που αφορούν στην επικοινωνία,

την τεχνική, την τεχνολογία και αυτό αντανακλά τη διαφορετική υλικοτεχνική υποδομή των νοσηλευτικών ιδρυμάτων αλλά και της εκπαίδευσης. Επιπλέον, αναδεικνύουν το πρόβλημα των νοσοκομειακών λοιμώξεων, αφού τόσο η ασηψία όσο και η αντισηψία καλύπτουν το 30,76% των προβλημάτων που αντιμετωπίσαν σε συνθήκες απόλυτης νοσηλείας.

Συμπεράσματα

Η εξάμηνη πρακτική άσκηση που πραγματοποιείται στο 8ο εξάμηνο σε συνθήκες εκπαιδευτικής εποπτείας αποτελεί αναμφισβήτητα μια ιδιαίτερα επιτυχή εκπαιδευτική διαδικασία.

Μετατρέπει τον φοιτητή λίγο πριν από το πτυχίο σε επαγγελματία νοσηλευτή, ώστε μετά τη λήψη του πτυχίου να μπορεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του άμεσα. Επίσης, υπάρχουν περιθώρια για συνεχή αξιολόγηση τόσο των νοσηλευτικών ιδρυμάτων όπου ασκούνται, του εποπτεύοντος προσωπικού και αναδιανομής του χρόνου στα διάφορα αντικείμενα.

Αναδεικνύεται το πρόβλημα των ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων, αφού το ποσοστό το οποίο αντιμετωπίσε προβλήματα στην ασηψία – αντισηψία είναι ιδιαίτερα υψηλό.

Βιβλιογραφία

1. Ραγιά Α. Μπορεί να καλλιεργείται η Γνώση χωρίς Ταυτόχρονη Καλλιέργεια των Αξιών; Νοσηλευτικές Προοπτικές. Νοσηλευτική, 1995, 34: 121-126.
2. Leininger MM. Care. The Essence of Nursing and Health, Thorefare, N.J., Slack, 1984.
3. Λανάρα Β. Ηρωισμός και Νοσηλευτική, Αθήνα, 1977.
4. Erickson HC, Tomlin EM and Swain MA. Modeling and Role-modeling. A Theory and Paradigm for Nursing. Englewood Cliffs, N.J., 1983, 53.
5. McFarlane J. Nursing Values and Nursing Action. Nurs Times, Occ Pap, 1982, 78 (28): 109-112.
6. Pearson A. Primary Nursing. London, Chepman and Hall, 1990, 1-39.
7. McFarlane J. Contemporary Challenges in Education for the Caring Professions: Education for Nursing, Midwifery and Health Visiting, BMJ, 1985, 295: 268-271.
8. Miller A. Are you using the Nursing Process? Nurs Times, 1985, 81 (50): 36-39.
9. De la Guesta C. Nursing Process: From Theory to Implementation. Unpublished MSc. Thesis, University of London, 1979.
10. Κοτzaamπάσάκη Σ. Διερεύνηση του «Περιβάλλοντος Μάθησης» των Σπουδαστών της Νοσηλευτικής Τ.Ε.Ι. στον Κλινικό Τομέα. Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 1993.
11. Quinn MF. Principles and Practice of Nurse. Education. 5th ed. London, Groom Helur, 1988.
12. Sheahan J. Some Aspects of the Teaching and Learning of Nursing. Journal of Advanced Nursing, 1980, 5: 491-511.
13. Νόμος 1404/24-11-1983. Δομή και Λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τεύχ. Α', Φ.Ε.Κ. 173.
14. Προεδρικό Διάταγμα 174/29-3-85. Άσκηση στο Επάγγελμα των Σπουδαστών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τεύχ. Α', Φ.Ε.Κ. 59.
15. Μπαμπάτσικου Φ, Νέστωρ Α, Γουλιά Ε, Ρέππα Α. Η Συμβολή της Πρακτικής Άσκησης στην Ολοκλήρωση της Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης (πρόδρομη ανακοίνωση), 27ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο, Ερέτρια, 23-25 Μαΐου 2000.

Υποβλήθηκε για δημοσίευση 11/7/2001

Εγκρίθηκε 16/10/2001